

ZAMONAVIY SHAROITDA IJTIMOY PEDAGOG ISHI VA UNING MAZMUNI**Abdunazarova Nigina Sharof qizi***Oriental universiteti Pedagogika fakulteti Pedagogika va psixologiya yo'nalishi
2-kurs talabasi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy sharoitda ijtimoiy pedagogning kasb-hunar maktabida, maktabdan tashqari va ta'lim muassasalarida, ijtimoiy boshpanalarda, mehribonlik uylarida, maktab-internatlarda, reabilitatsiya maktablarida va boshqa ta'lim muassasalarida faoliyat yuritishi haqida so'z boradi.

Tayanch so'z: *Ijtimoiy pedagog, reabilitatsiya, ta'lim, jamoa, inqiroz, kasb hunar, inqiroz, mehribonlik uyi.*

Abstract: *This article talks about the activity of a social pedagogue in a vocational school, out-of-school and educational institutions, social shelters, orphanages, boarding schools, rehabilitation schools and other educational institutions in modern conditions.*

Key words: *social pedagogue, rehabilitation, education, community, crisis, profession, crisis, shelter*

Аннотация: *В данной статье рассказывается о деятельности социального педагога в профтехучилище, внешкольных и общеобразовательных учреждениях, социальных приютах, детских домах, школах-интернатах, реабилитационных школах и других образовательных учреждениях в современных условиях.*

Ключевые слова: *социальный педагог, реабилитация, образование, сообщество, кризис, профессия, кризис, приют.*

Ijtimoiypedagog - umumiyta'limyokikasb-hunarmaktabida, maktabdantashqarivata'limmuassasalarida, ijtimoiyboshpanalarda, mehribonlikuylarida, maktab-internatlarda, reabilitatsiyamaktablaridavaboshqata'limmuassasalaridafaoliyatuyritadi. Ijtimoiy pedagog o'z ishini tashkil etishda jamoada sog'lom mikroiklimni yaratishga, shaxslararo munosabatlarni insonparvarlashtirishga ustuvor ahamiyat beradi, har bir insonning qobiliyatini ro'yobga chiqarishga yordam beradi, shaxs manfaatlarini himoya qiladi, bo'sh vaqtini tashkil qiladi, ijtimoiy foydali faoliyat bilan shug'ullanadi, maxsus bilimlarni o'rganadi. o'quvchilar va pedagoglarning muammolari, ularni hal qilish choralarini ko'rish. Ijtimoiypedagogbolalarning oilalari bilan doimiy aloqada bo'ladi. U bolani ota-ona shafqatsizligidan, xudbinlikdan, yo'l qo'ymaslikdan himoya qilish muammolariga alohida e'tibor beradi.

Ijtimoiy-pedagogik faoliyat - bu bolaning o'zini, uning psixologik holatini tashkil etishga, oilada, ta'lim muassasasida, jamiyatda normal munosabatlarni o'rnatishga yordam berishga qaratilgan ijtimoiy ish, shu jumladan pedagogik faoliyat.

Zamonaviy sharoitda ijtimoiy himoya sohasidagi turli tuzilmalar ishida ijtimoiy ishning asosiy yo'nalishlari belgilab qo'yildi, bunda ijtimoiy pedagog ham ishtirok etadi. Bu:

moddiy yordam ko'rsatish (pul, homiylik, nafaqa va imtiyozlar, uy-ro'zg'or yordami);

ijtimoiy yordamni tashkil etish (odamlar bilan ishlash, xodimlarni tanlash, tekshirish, ilg'or tajribani targ'ib qilish);

Shaxsga ta'sir qilish jarayoni pedagogik va psixologik ta'sir ko'rsatish jarayonidir. Buni ijtimoiy ishchi, ijtimoiypedagogamalga oshiradi.

Ijtimoiy pedagogning ishida asosiy narsa nima, u maktab pedagogsi, fan pedagogsi va hatto sinf rahbari yoki ta'lim muassasasi pedagogsi - maktab-internat yoki uzaytirilgan kun guruhining ishidan qanday farq qiladi?

Pedagog ko'pincha guruh bilan ishlashga to'g'ri keladi va, asosan, uning usullari jamoa bilan ishlashga qaratilgan. Ijtimoiy pedagog individual, alohida bola, o'smir bilan, agar guruh bilan bo'lsa, kichik, agar oila bilan bo'lsa, bu erda har biri bilan alohida ishlaydi.

Ijtimoiy pedagog bolani, o'smirni himoya qilish sohasida ishlaydi, unga ijtimoiy yoki tibbiy yordam ko'rsatadi; u o'z mashg'ulotlarini, uning reabilitatsiyasi va moslashuvini tashkil qila olishi kerak.

Bugungi kunda ta'lim o'z faoliyatida bolani tarbiyalash, shaxsni shakllantirish vazifasini eng muhim vazifa sifatida belgilab, uning mazmuni va ish uslublarini o'zgartirmoqda. Turli mamlakatlarda uning ishiga ikkita yondashuv mavjud. Yoki ijtimoiypedagogta'lim muassasasi bilan hamkorlik qiladi yoki uning doimiy xodimi hisoblanadi.

Ta'lim muassasasi bilan hamkorlikda biriktirilgan ijtimoiy pedagog tez-tez ta'lim muassasasiga tashrif buyuradi, ota-onalar va o'quvchilarning munosabatlarini normallashtirishga yordam beradi, darsga kelmaslik sabablarini aniqlaydi. Unda bolalar zo'ravonlikka uchragan oilalar, jismoniy va ruhiy rivojlanishida orqada qolayotgan bolalar, mahrumlikdan aziyat chekayotgan bolalar aniqlanadi. Bolaga yoki oilaga yordam berish uchun u advokat, shifokor, politsiya xodimlari, politsiya xodimlarini jalb qiladi. Shifokordan u bolaning uzoq davom etgan kasalligi, uning sabablari haqida bilib oladi va o'qishda qolib ketishning oldini olish uchun uyda yoki kasalxonada o'qishga yordam beradi.

Shunday qilib, Germaniyada maktab jamoasiga ijtimoiy pedagog joriy etildi. U o'quvchilardan ortda qolgan, nosog'lom oilalar bilan ishlaydi, bo'sh vaqtlarini o'tkazish uchun bolalar uyushmalarini tuzadi va buning uchun ota-onalarni jalb qiladi.

Ijtimoiy pedagog ijtimoiy yordamga muhtoj bolalarni aniqlaydi. Bular o'z qobiliyatlari tufayli ta'lim kursini o'zlashtira olmaydigan kamtar bolalardir. Bular tengdoshlar guruhida yoki oilada stressni boshdan kechiradigan bolalardir. Bundan tashqari, iqtidorli bolalar bilan ijtimoiy pedagog ishlaydi.

Ba'zida bu bolalarga yordam berish faqat ularning boshqalar bilan munosabatlarini tartibga solish bo'lishi mumkin. Boshqa holatda, ularni o'z harakatlarini nazorat qilishga, o'ziga ishonchga o'rgating. Lekin ikkala holatda ham ijtimoiy pedagogdan sezgirlik va samimiylik talab etiladi.

Ijtimoiy pedagog pedagoglar jamoasining qiyin bolalar, oilalar, atrofdagi ijtimoiy mikro muhit va mikrorayon jamoasi bilan ishini muvofiqlashtiradi, bu ham bugungi kunda muhim ahamiyatga ega. U vaqti-vaqti bilan ta'lim muassasasining pedagogik jamoasini o'ziga ko'rsatilayotgan psixologik yordam haqida xabardor qiladi, shuningdek, ta'lim muassasasining ijtimoiy ish rejasini tayyorlash va tuzishda katta rol o'ynaydi.

Yuqoridagi barcha vazifalarni hal qilish uchun ijtimoiy pedagog bolani, uning holatini, inqiroz darajasini o'rganadi va uni bartaraf etish yo'llarini rejalashtiradi. Bu ijtimoiy pedagogning asosiy vazifalaridan biridir.

Aholining turmush darajasining pasayishi bolalarga, ularning ma'naviy, jismoniy va ruhiy salomatligiga ta'sir qildi. Bolalar va o'smirlar mamlakat aholisi orasida eng zaif bo'lgan. Bolalar va o'smirlarni himoya qilish bo'yicha davlat choratadbirlarining yo'qligi ularning faoliyatiga, muloqotiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda, g'ayriijtimoiy xatti-harakatlarga, har qanday yo'l bilan pul orttirishga, jinoyatchilikning ko'payishiga olib kelmoqda.

Ta'lim inqirozi, mablag'larning qoldiqlari kadrlar etishmasligiga olib keldi; ta'limning ijtimoiy jarayonlardan ajratilganligi yosh avlod tarbiyasiga ta'sir qiladi.

Bugungi kunda jinoyat sodir etayotgan o'smirlarning 50% dan ortig'i to'liq bo'lmagan oilalardan; aqliy zaif bolalarning 30% dan ortig'i otasiz o'sgan.

Vasiylikka olingan bolalar soni keskin kamaydi. Qochqin bolalarga kelsak, ular asosan 15-16 yoshli o'smirlar, ko'proq shahar oilalari bolalari, kamroq qishloq oilalari.

Oilasidan qochib ketgan bolalarning 56,7 foizi qizlar, 43,3 foizi o'g'il bolalar, ularning 8 foizi o'qishni tashlab ketgan, 17 foizi maktabdan haydalgan, 5 foizi o'qishni vaqtincha tashlab ketgan, 69 foizi o'qigan, 1 foizi maktabni tamomlagan.

Qochishning sababi - bolaning maqsadga erishishdagi muvaffaqiyatsizliklari, oiladagi nizolar tufayli tashvishlari. Qochqin qizlar homilador bo'lish ehtimoli ko'proq yoki jinsiy zo'ravonlikka duchor bo'lgan va erta jinsiy faoliyatga ko'proq jalb qilinadi. Buning oldini olish uchun ta'limni bolaning yoshidan boshlash kerak, chunki bu yoshda bola o'zini o'zi rivojlantiradi.

Yoshdagi bolalar soni kamaydi, ularning 17,3 foizi surunkali kasalliklarga, 67,7 foizi funktsional og'ishlarga ega. O'rta maktab bitiruvchilarining atigi 10 foizi sog'lom. Surunkali kasalliklarga chalingan qizlar soni maktabni tugatgan paytda 75%, o'g'il bolalar 35,3% ni tashkil qiladi.

16 yoshgacha bo'lgan nogiron bolalar soni 15 foizga oshdi. O'smirlarning salomatligi alohida masala. Erta chekish, giyohvandlik, alkogolizm, psixoz va jinsiy faoliyatning erta boshlanishi tobora ko'proq tarqalmoqda.

Bolaning sog'lig'iga salbiy ta'sir ko'rsatadigan omillar qatoriga zamonaviy ta'lim tizimini ham kiritish mumkin. Bolalar bog'chasida guruhlarning ko'pligi, zarur mebellarning etishmasligi. Maktabda besh kunlik haftaga o'tish ortiqcha ishlashga va bolalarning 15% dan 24% gacha ko'tarilishiga olib keldi. Kurort maktablari sonining kamayishi (91% dan 85% gacha) bolalarni davolash imkoniyatini kamaytirdi.

Nogiron bolalar uchun tashkil etilgan maktab-internatlar moliyalashtirishni talab qiladi. Ko'ngilochar tadbirlarni o'tkazish uchun asbob-uskunalar, mablag' yetishmaydi.

Shifokorlar ko'pincha bolalik davridagi jarohatlar bilan shug'ullanishadi, bu oilada bolalarga nisbatan yomon munosabatning natijasidir. "Kataklangan bola sindromi" atamasi mavjud. Yomon muomalaning dalili - bolaning tanasida kaltaklanish izlari. Noto'g'ri munosabatda bo'lganlar ota-onalardir (92,2%), ularning 85% tabiiy ota-onalardir. Ularning 60 foizi ayollar, 39,2 foizi erkaklar. Ota-onalar yoki ularning o'rnini bosuvchi shaxslar bolaga yomon qaraydilar (88%), jismoniy zo'ravonlik qiladilar (87%). Onalar otalarga qaraganda qariyb 3 baravar ko'proq zo'ravonlik va g'amxo'rlik uchun javobgardir (75% va 41%).

Yuqoridagilarni umumlashtirib, biz ijtimoiy pedagogning vazifasi bolaga o'zi duch kelgan inqirozdan chiqishga yordam beradigan vaziyatni yaratishdan iborat degan xulosaga kelishimiz mumkin. Shuni esda tutish kerakki, bunday bolalar ko'pincha pedagogga bog'lanib qolishadi va bu erda uning professionalligi va bolaga ishonchli munosabati muhimdir.

FOYDALANILGAN MANBALAR VA ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Berezina V., Ermolenko G. ijtimoiy pedagog. // Maktab o'quvchilarining ta'limi, 1994, No 2. - B.205.
2. Brudnov A., Berezina V. Ijtimoiy va pedagogik ish. // Maktab o'quvchilarining ta'limi, 1994 yil, 1-son. - S.2-3.
3. Vasilkova Yu.V. Ijtimoiy pedagogika bo'yicha ma'ruzalar (vatan ta'limining onasi haqida). - Ed. 2. - M.: "Poligrafiya resurslari" GF nashriyoti, 1998 yil.
4. Vulfov B.Z. Xalq ta'limi tizimida ijtimoiy pedagog. // Pedagogika, 1992 yil, 5/6-son. - B.45-49.
5. Gurov V.N. Ijtimoiy-pedagogik ishlarni tashkil etish tajribasi. // Pedagogika, 1993, No 4. - B.54-58.
6. Guryanova M.P. Ijtimoiy sohada yangi kasb. // Mutaxassis, 1996 yil, 11/12-son. - B.28-29.
7. Klemantovich I. Yangi kasb - ijtimoiy pedagog. // Maktab, 1998 yil, 3-son. - S. 8-14.
8. Lebedev O. Qal'alar qulaganda. // Xalq ta'limi, 1994, No 5. - B.26-30.
9. Lodkina T. Ijtimoiypedagogoilaga keladi. // Maktab o'quvchilarining ta'limi, 1996, No 5. - S. 35-38.

10. Mudrik A. V. Ijtimoiy pedagogika: Prok. stud uchun. ped. universitetlar / Ed. V.A. Slastenin. - M., 1999 yil.
11. Nagavkina L.S., Krokinskaya O.K., Kosabutskaya S.A. Ijtimoiy pedagog: lavozimga kirish: Sat. materiallar. - Sankt-Peterburg: KARO, 2000 yil.
12. Nikitina L. Ta'lim muassasasida ijtimoiy pedagog ishining mazmuni. // Maktab o'quvchilarining ta'limi, 2001 yil, №1
13. Ijtimoiy pedagogika: ma'ruzalar kursi. / Jami ostida. ed. M.A. Galaguzova. - M.: VLADOS, 2000 yil.